
Forskerens yrkesetikk

ANMELDELSER

BERGE SOLBERG

Professor i medisinsk etikk, Institutt for samfunnsmedisin og sykepleie
NTNU



Dag Slotfeldt-Ellingsen

Forskningsetikk

Yrkesetikk ved forskningsvirksomhet. 384 s, ill. Oslo: Universitetsforlaget,
2020. Pris NOK 379

ISBN 978-82-15-04232-9

Moderne mennesker liker i stadig mindre grad å snakke om moral. Slik begynner Dag Slotfeldt-Ellingsen første kapittel av boka. Selv er forfatteren neppe blant dem som misliker å snakke om moral. Det gjøres tidlig klart at forskere har inngått en moralsk kontrakt med samfunnet. Gjennom hele boken veileder Slotfeldt-Ellingsen leseren myndig mot riktig oppførsel. Det er ikke etiske dilemmaer med flere svar denne boken handler om. Som forfatteren selv

sier i forordet, handler forskningsetikk for de fleste om å finne «raske, enkle og direkte svar på hva som helt sikkert vil bli ansett som ansvarlig forskningspraksis».

Boken rommer mange temaer – eksempelvis beskrives på en utmerket måte forskerens etiske ansvar ved valg av forskningsoppgaver. Kanskje vil noen stusse over at graden av tilstedeværelse på arbeidsplassen tas opp i en bok om forskningsetikk. Eller hvor ofte man bør reise på konferanser. Men Slotfeldt-Ellingsens anliggende er å skrive en yrkesetikk for forskningsvirksomhet. Hverdagsmoraliske spørsmål er nettopp det forskere gjennomgående møter. Og boka gir svar på disse spørsmålene. Sånn sett er dette kanskje vel så mye en bok om forskermoral som en bok om forskningsetikk.

Som tidligere direktør i Sintef sitter Slotfeldt-Ellingsen med førstehåndserfaring fra ledelsen av en forskningsorganisasjon. Dermed får en rekke temaer rundt organiseringen og styringen av forskningen god behandling i boka, blant annet oppdragsforskning, finansiering, kommersialisering og patentering. Forfatteren har også bakgrunn fra Granskingsutvalget i De nasjonale forskningsetiske komiteene. Det har bidratt til at boka er utstyrt med en rekke gode eksempler som belyser temaene.

For Tidsskriftets lesere vil nok medisinsk og helsefaglig forskningsetikk ha spesiell interesse. For å komme til forskning på mennesker må man imidlertid først ha lest eller bladd forbi 200 sider og 12 kapitler om andre temaer. Det bør ikke leses som uttrykk for en nedprioritering, men snarere som et resultat av at bokens primære perspektiv ligger på det daglige forskningsarbeidet.

Boken gir forskere og forskningsledere verdifull veiledning i så å si alle moralske og etiske aspekter av forskningsvirksomhet. Dette er en bok hvor svaretikken – forskerens yrkesetikk – er prioritert over spørsmålsetikken. Boken utfyller slik sett en rekke andre lærebøker i forskningsetikk som har en mer problematiserende tilnærming.

Publisert: 1. februar 2021. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.20.0817
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 18. juni 2026.